

Kmet, delavec
in obrtnik
maj bodo naro-
du vodnik!

Izhaja vsako sredo.

Naročnina:
za celo leto Din 30—
za pol leta „ 15—
za inozemstvo
za celo leto Din 50—

Inserati po tarifu. — Pis-
menim vprašanjem naj
se priloži znamke za od-
govor. — Ne frankirana
pisma se ne sprejemajo.

Kmetijski list

Glasilo „Slovenske Kmetijske Stranke“.

Vsakdo vživaj
vse sadove
svojega dela in
marljivosti!

Fotokopiel se ne vr-
čajo. — Pliča in toži
se v Ljubljani. — Ured-
ništvo in uprava je v
Ljubljani v Kolodvoraki
ulici št. 7. — Telefon
inter. št. 2506. — Račun
pri poštni hranilnici
št. 14.194.

Zborovanje delegatov SKS.

Na zborovanju skoro sami mladi kmečki gospodarji. — Delegati so prišli iz najbolj oddaljenih krajev Slovenije. — Sijajni govori. — Moč in volja za politično delo. — Vsestranska temeljita razprava o vseh vprašanjih. — Smernice za bodoče delo.

V nedeljo 11. t. m. se je zbralo v Ljubljani okoli 300 zastopnikov naših organizacij iz cele Slovenije na strankin kongres, da pregledajo in ocenijo delo preteklega leta in določijo potrebne ukrepe in smernice za bodočnost. Bil je naravnost veselje, pogledati zbor krepkih in zavednih mož in fantov, samih kmečkih gospodarjev in opazovati, s kakšno pazljivostjo slede izvajanjem glavnih govornikov in kako svobodno in moško govore svojo kritiko. Nikjer nobenega strahu pred zamero na desno ali levo, ampak povsod razboritost in oštrost, povsod neomejena svoboda in možata beseda, ki ne pozna strahu. Stranka, ki se opira na tako zavedne fante in neustrašene može, ne more propasti, pač pa bo njeno krepko zdravje z lahkoto preneslo vse početne težave in se razvila počasi v mogočno drevo, ki bo zrastle nad vso Slovenijo. S smelim ponosom lahko trdimo, da raste v Slovenski Kmečki Stranki nov rod, ne rod bojzljivih plašljivcev, ki s strahom v srcu čakajo, kaj bodo rekli »oni tam zgoraj«, ampak rod, ki sam iz sebe ustvarja in drži to, kar smatra za dobro in prav. Ni več tistega ogabnega priklanjanja in kimanja drugim, ampak samostojno mišljenje gospoduje med nami — in to je po naših mislih največja pridobitev za kmečko ljudstvo v Sloveniji. Ne več na vrvi mogočne in vplivne gospode, ampak sam si delaj slovenski kmet svojo politiko s svojo nepokvarjeno pametjo in s svojo prirodno bistrostjo!

Poročilo predsednika Pipana.

Ko so navzoči zastopniki organizacij oddali svoje poverilnice, otvoril predsednik stranke tov. Pipan zborovanje z letnim poročilom o delovanju stranke v preteklem letu. Predsednik naglašja v svojem poročilu veliko važnost lanskega običnega zbora v Celju, na katerem je prišlo do ujedinenja dveh dotedanjih samostojnih strank, SKS in pa SRS, potem pa do najožjega sodelovanja z bratsko hrvaško kmečko stranko, in to v prepričanju, da je najožje sodelovanje s Hrvati za slovenske kmete neob-

hodno potrebno. Ta zveza se je v praksi izkazala kot nujna politična potreba, ki je tudi že rodila lepe sadove in jih bo še. Predlaga zatorej, da se pošlje pozdravni brzojav velikemu voditelju organiziranih hrvaških in slovenskih kmetov Stjepanu Radiću. (Burno odobravanje.)

Med političnimi prireditvami SKS je bila najvažnejša kmečki praznik v Krškem, ko so vstopili v načelstvo SKS tudi štirje duhovniki, ki so pravi prijatelji slovenskega kmeta in iskreni pristaši velike kmečke ideje.

Druga pomembna politična prireditve je bilo zborovanje v Vitanju, kamor je prišel tudi Stjepan Radić. To zborovanje je sicer dobro uspelo, odkrilo nam pa je tudi razne nedostatke v naši organizaciji na štajerskem, kar pa ima to dobro posledico, da sedaj te nedostatke vsaj poznamo. Spoznanje napak pa je prvi korak do ozdravljenja in tudi mi bomo prihodnje leto posvetili vso skrb izpopolnitvi naše kmečke organizacije na štajerskem.

Nato preide predsednik na volitve v preteklem letu. Občinske volitve so v ljubljanski oblasti izpadle za SKS tako ugodno, da ima stranka z malimi izjemami v vseh občinah vsaj enega ali več svojih zastopnikov, ki delo v občinskih odborih kontrolirajo, ako nima občine popolnoma v svojih rokah. Popolnoma naših je v ljubljanski oblasti nad 80 občin, kar je razveseljav napredek. (Burno ploskanje.) V mariborski oblasti žalibog še ni takega napredka, toda z vztrajnim organizatoričnim delom bomo tudi tam počasi dosegli lepše uspehe.

Pri volitvah v oblastne skupščine je bilo izvoljenih v ljubljanski oblasti 5, v mariborski pa 11 naših zastopnikov. Pri državnozbornih volitvah smo odrezali slabše zaradi znanih neprilic s še bolj znanimi osebami, ki so zapustile naše vrste in stopile na stran samostojnih demokratov.

Koncem poročila je predsednik še omenil, da sta praznovala lansko leto dva odlična tovariša lepe jubileje: Tov. Zupančič, soustanovitelj stranke, je praznoval svojo 70-letnico, tov. Pucelj pa svojo 50-letnico. (Živijo-klici obema.)

Ob spominu na umrle tovariše se zborovalci dvignejo s sedežev.

Poročilo predsednika tov. Pipana sprejmejo zborovalci z odobravanjem na znanje.

Programatičen govor dr. Marušiča.

Po poročilu predsednika je govoril tov. dr. Marušič, glavni tajnik SKS. V kratkih, jedrnatih stavkih je razložil idejni program Slovenske kmečke stranke in rekel:

»Kakor pove že ime naše stranke, je SKS slovenska stranka. SKS korenini po svojem programu na strogo slovenskih tleh, iz katerih je vzrasla. Ona spoštuje in goji vse, kar je našega, kar je domačega, kar je slovenskega. Če pa pravimo, da smo slovenska stranka, s tem še ni rečeno, da smo separatisti, t. j. da se hočemo od Hrvatov in Srbov politično odcepiti. Ravno nasprotno je res: Mi sodelujemo in hočemo tudi še dalje sodelovati s Hrvati in Srbi in če bo tako prišlo, tudi z Bolgari. Naš slovenski program ni negacija jugoslovanstva. Danes ve pri nas pač vsako dete, da hočejo Srbi ostati, kar so, namreč Srbi. Tudi Hrvati hočejo ostati to, kar so — a tudi mi hočemo ostati, kar smo. Nihče ne bo zavrgel tega, kar je njegovo. Ako pa hočemo obdržati to, kar imamo, in če hočemo ostati to, kar smo, s tem še zdavnaj ni rečeno, da ne bi mogli Slovenci, Srbi in Hrvati živeti skupaj kot bratje v eni državi in politično tvoriti en sam državni narod, ki ima skupno državljansko pravo. To je tako priprosto način rešitve takozvanega »jugoslovanstva«, da ga mora vsak količkaj pameten človek razumeti.

Logična posledica tega našega naziranja je, da smo in bomo vedno za kar najbolj široke samouprave, v katerih bo mogel Slovenec, Hrvat in Srb popolnoma razviti svoje lastno življenje na korist sebi in državni skupnosti. V afirmaciji enakopravnosti vseh je velik del našega programa.

Mi pa smo tudi kmečka stranka. V teh besedah je zapopaden naš gospodarski in socialni program. Nasprotniki nam radi očitajo, da smo razredna stranka, ki vsem drugim stanovom nasprotuje. Ta očitek pa ne drži.

Kmet ni razred, ampak je narod, iz katerega vse raste!

Narod je bil prvotno kmet, ki si je sam izdeloval svoje orodje, svojo obleko in svoje obuvalo in se je tudi sam branil. To mogočno deblo raste še danes, iz tega debela pa so zrastle polagoma veje obrti, trgovine in tudi znanosti in umetnosti. Tudi podlaga socialnega življenja je kmet, ker je kmet podlaga družine in nositelj življenja človeške družbe. Kmet pridobiva še danes živež za vse ljudi, kmet proizvaja večino surovin za vse ljudi. Kmet je torej prvotni in zato tudi prvi stan, in vse drugo je odvisno od kmeta. Zato je kmet narod sam.

Dolga stoletja se kmet ni zavedal važnosti svojega stanu. Svetovna vojna pa je tudi kmetom vsega sveta odprla oči, da so spoznali, da je brez njihovega dela človeška družba nemogoča. Iz izkušenj, ki jih je rodila svetovna vojna, je vzklik po vseh državah mogočen kmečki pokret: V Rusiji, na Češkem, na Poljskem, v Nemčiji itd. Naš kmečki pokret v Sloveniji je samo en del velikega kmečkega gibanja po vsem svetu.

Kar mi hočemo, je to, da se naj kmetu dobro godi in da imej tudi kmet svoj prostor na solne. S tem pa nočemo reči, da hočemo imeti povsod same kmete od pluga in motike, pač pa hočemo, da vladajo povsod tisti, ki imajo sree za kmeta in razum za njegove potrebe i voljo, da kmečkim potrebam zadoste.

Mi in druge stranke.

Govornik nadaljuje: »S tem, kar sem povedal doslej, je dano že tudi naše razmerje do drugih političnih strank.

Rekel sem pravkar, da je kmet nositelj družinskega življenja. Družinsko življenje brez morale pa ni mogoče. Morala je pri nas vera. Kot moralna sila ima vera svojo ogromno veljavo. Zato tudi mi vero spoštujemo in visoko cenimo. Grem celo tako daleč, da trdim: Ker smo slovenska in kmečka stranka, smo tudi verska stranka.

Nikakor pa nočemo, da se ta ogromna verska sila izkorišča za politične namene in zato smo nasprotniki klerikalizma.

Smo pa tudi nasprotniki liberalizma. Priznavamo pač princip privatne lastnine, kajti na tem principu temelji ves človeški napredek. Toda kakor zlorablja in izkorišča klerikalizem vero, tako zlorablja in izkorišča velekapital princip privatne lastnine. Zato smo proti gospodarskemu liberalizmu. Mi zahtevamo, naj uživata kmet in delavec sadove svojega dela v polni meri, ne pa da dobivata samo siratko, smetano pa posnema velekapital. To nas loči tudi od marksistov, ki ne priznavajo privatne lastnine.

V gospodarskem in socialnem oziru smo si izbrali zlato sredino in ni dvoma, da bo ta naš program zmagal.

Poročilo tajnika in blagajnika. — Važnost krajevnih organizacij. — Za strankin tisk.

Po govoru tov. dr. Marušiča je poročal o notranjih strankinih zadevah tajnik tov. Mravlje. Iz njegovega poročila naj omenimo le dve najvažnejši točki, ki se tičeta krajevnih organizacij in strankinega tiska.

»Pri zadnjih volitvah,« je rekel tov. Mravlje, »se je pokazalo, da smo povsod tam lepo odrezali in tudi znatno napredovali, koder imamo delavne in agilne krajevne organizacije. Takih občin, kjer ne bi imeli prav ničesar, v ljubljanski oblasti nimamo. Povsod imamo vsaj svojega zaupnika, če že nimamo krajevne organizacije. Na Štajerskem smo v tem oziru nekoliko na slabšem, toda tudi te težave bomo z vztrajnim delom premagali.

Kar je občina za državo, to so krajevne organizacije za stranko. Krajevne organizacije so najtrdnjša in najbolj zanesljiva opora stranke. V krajevnih organizacijah se ljudje med seboj poznajo, člani krajevnih organizacij pa poznajo tudi svoje sosede in se z njimi pogovarjajo. Izkušnja uči, da kmet kmetu najbolj zaupa, in zato so krajevne organizacije najbolj prikladne za pridobivanje novih članov. Krajevne organizacije so kakor mala žarišča, od koder se širi med ljudi toplota in svetloba naše velike ideje. Zato mora biti glavna skrb vseh, da krajevne organizacije povsod čim živahnejše delujejo, kjer pa jih še ni, jih moramo za vsako ceno ustanoviti.

Druga važna zadeva je naš tisk. Mi nimamo žalibog tako močnega časopisja kakor ga imajo SLS ali SDS. Mi imamo samo skromen tednik. Toda naš tednik mora pač imeti vsak naš pristaš. Mi vemo, da je dandanes težko za denar. Toda naročnina na naš list je tako nizka, da jo pač vsak lahko utrpí. List pa mora imeti vsak naš pristaš, da se iz njega uči, iz našega lista izve vse najvažnejše politične dogodke, iz lista zajema vsak teden bodrilo na novo delo. Danes ne bi smelo biti več slovenske kmečke hiše, v kateri ne bi bilo našega lista. Mi moramo zastaviti vse sile, da se list ne bo tiskal le v 7000 ali 10 tisoč izvodih, ampak v 20 ali pa v 30 tisoč izvodih. Kolikor več bo naročnikov, toliko

boljši in večji bo list! (Odobrava-nje).

Po poročilu tajnika je poročal o stanju blagajne tov. Černe. Stanje blagajne ni posebno razveseljivo, ker so letošnje volitve silno mnogo veljale. Govornik poziva vse navzoče, naj po svojih močeh vplivajo vsaj na premožnejše pristaše, da ne pozabijo, da je za vojskovanje potreben denar, posebno pa je potreben za tisk.

Tudi poročilo blagajnika so zborovalci vzeli na znanje z zahvalo vsem, ki so po svojih močeh prispevali za strankin fond.

Govor posl. tov. Pucelja.

Burno pozdravljen povzame za besedo poslanec tov. Pucelj, ki pojasni v daljšem govoru današnji politični položaj. Kekeč je:

»Po žalostnem poročilu blagajnika bom povedal nekaj bolj veselega, ker vidim, da je pot, naka-terno smo krenili, prava pot, ki ni ostala brez vpliva na naše notranje politično življenje. Brez naše politike namreč v naši državi ne pojde naprej.

Ko smo se pred dvema leti pripravljali na novo pot, smo spoznali, da je bilo naše držanje v nekih točkah nekam nejasno. To smo popravili in postali smo 1. slovenska, 2. kmečka in zato 3. narodna stranka. Če hočemo svojo politiko, jo moremo voditi le tako. Ako pa hočemo uspehe, se moramo vezati. Toda s kom? Naše kulturne, gospodarske, verske in socialne razmere so nas pripeljale čisto naravno v Zagreb, ki je bil enako zastavljen od Beograda kakor mi. Samo skupaj s hrvaškimi in tudi s srbskimi kmeti moremo kaj doseči. To smo spoznali na podlagi sedemletnih političnih izkušenj.

»Hrvaški hlapci.«

Takoj po shodu naše stranke v Celju sem vstopil kot poslanec v hrvaški kmečki poslanski klub. Takrat so zagnali naši nasprotniki v Sloveniji divje vpitje: »Poglejte ga — pogledajte jih — Hrvatom so se prodali! Pucelj je hrvaški hlapec! Kaj pa so pokazala dejanja? Tisti Hrvati, ki sonas vzeli bojda za »hlapec«, so dali Slovencem — meni — jako važno ministrstvo, pa niso nikdar rekli, da moram denar iz tega ministrstva dajati samo za Hrvatsko! Zato vas vprašam: Kakšni »hlapci« smo torej bili pri Hrvatih? Ta plemeniti narod je dal, ni pa za sebe zahteval prav nič! Hrvati so postopali z nami — »hlapci« — pač drugače kakor so postopali sedaj radikali z našimi klerikalci, katerim so dale eno celo okradeno ministrstvo, ker so vse fondre tega ministrstva porabili za — volitve...

Razlika med nami in SLS.

Ko smo mi lansko leto skupaj s Hrvati vstopili v vlado, smo šli v vlado, ne da podpiramo radikale, ampak da iz vlade ven rušimo dotedanji vladni sistem, da stremo korupcijo in da rešimo državo od izsesavanja znanih beogradskih cincarjev. Naj omenim pri tej pri-

liki, da smo tudi Slovenci in Hrvati krivi, da je do tistega sistema prišlo, ker smo bili takoj ob začetku našega skupnega življenja vse preveč popustljivi proti Srbijancem. Prečani smo bili takrat predbri in premehki in takrat smo zamudili pridobiti in zagotoviti si enakopravnost. Ko pa smo, kakor rečeno, skupaj s Hrvati vstopili v vlado, se je položaj bistveno izpremenil: Mi smo šli sicer z radikalno stranko skupaj, toda mi smo pošteno rušili tedanji vladni sistem! Mi smo bili tisti, ki smo začeli boj proti korupciji, in mi smo bili tisti, ki smo vrgli samega Pašića! In korupcijo bi bili mi do korenin zatrli, če ne bi bila v odločilnem trenutku priskočila korupcionistom med radikali na pomoč naša SLS!

Danes sedi v vladi skupaj z radikali Slov. ljudska stranka. A kaj dela ta? Ponižno liže radikalom roke. Niti ziniti se ne upa, da bi napravila le en korak v korist enakopravnosti in pravi državljanski svobodi! Pred radikali je SLS danes omahnila, zapustila je svoj program in začela je novo politiko kot žalosten privesek ožje okolice g. Vukičevića!

Boj proti Radiću in Pribičeviću.

Ko smo bili mi v vladi in ko so radikali spoznali naše delo, so videli, da je nadvlada Srbijancev nad prečani v veliki nevarnosti. Zato so začeli proti nam intrigirati in so rekli: Radić — ja, to je nevaren človek! On je nevaren naši nadvladi, ker organizira kmete. Taka organizacija je pa za »cincarje« v Beogradu silno nevarna! Radić mora torej iz vlade ven! Toda, kaj potem?«

Mi vsi vemo, kaj je bilo potem. Da nadomeste Radića v vladi, so se začeli dogovarjati z muslimani in z našimi klerikalci. Ti naj bi nadomestili Radića v vladi in ti naj bi omogočili velesrbskim radikalom, da še nadalje izvajajo nadvlado nad nami. Žalostno, a resnično je: Nadvlado Srbijancev nad nami so omogočili tudi Slovenci — slovenski klerikalci — ki so se prodali Velesrbom za pičlo skledo leče. Da nismo niti danes ravnopravni, je »zasluga« SLS...

Skoraj še hušje kot proti Radiću so nastopili radikali proti Pribičeviću. Priznati je treba, da ima Pribičević mnogo pristašev zlasti med prečanskimi Srbi. Ti Srbi čutijo beogradske dobrote ravno tako kakor hrvaški kmetje. Če bi se še ti začeli upirati, bi bilo nevarno. Zato je bilo treba vreči tudi Pribičevića.

Tako so si gospodje, ki so sklepali blejski sporazum, naredili tak načrt: Udarimo Radića, udarimo Pribičevića. Ta dva se bosta kregala dalje med seboj, mi bomo pa mirno vladali!

Odpor in preokret.

Oba, Radić in Pribičević, pa sta kmalu spoznala skupno nevarnost, ki preti volilec obeh od najnovejše belgrajske politike. Eni kot drugo so prečani, so izžemani in zastavljani. V tem spoznanju sta se

dosedanja velika nasprotnika sprizajnila in pobotala z ozirom na ogromno nevarnost, ki preti žepom njihovih volilcev.

Skupna nevarnost in skupni interesi volilcev so rodili današnje kmečko-demokratske zveze, ki je zadela radikale kot strela z jasnega!

Sporazum, ki sta ga sklenila Radić in Pribičević, pomeni za državno politiko velik korak naprej. Nekaj časa je vlada grozila z novimi volitvami, ki naj bi današnji najzadnjaški večini pomagale do popolne zmage. Teh groženj danes ni več, ker vlada ve, da 600.000 glasov v prečanskih krajih ne more uničiti. Za Hrvatsko pa pomeni ta sporazum še mnogo več, kajti ta sporazum ni samo navadna politična kombinacija, ampak je ideja, ki gre za tem, da se 1. vzpostavi enakopravnost prečanov s Srbijanci, 2. da se očuvajo vse državljanske svobode, zlasti pa svobodne volitve, in 3. da se ohrani parlamentarizem. Brez svobode se moderna država ne da vladati.

Neenakopravnost in Slovenci.

Zaradi neenakopravnosti trpimo zlasti mi Slovenci. To vidimo najbolj pri davkih. Mi plačujemo 1036 dinarjev letno davka na glavo, a kaj dobimo? Malenkost! V Srbiji gradijo ceste, pri nas nič. V Srbiji gradijo železnice, mi pa čakamo že 5 let na uzakonjeno zvezo z morjem. V ministrstvih sede na visokih mestih sami Srbijanci. Tako je povsod — Slovenca pa skoro nikjer nobenega! Mi sicer privoščimo Srbijancem, če kaj dobe, toda tudi mi hočemo za svoja plačevanja svoj delež!

Kaj pa v Sloveniji?

Sporazum med Radićem in Pribičevićem je pripeljal obe stranki na Hrvaškem do tega, da se pristaši ene in druge stranke danes bratijo, ker razumeje skupno nevarnost, ki obema grozi od zgoraj. V Sloveniji še nismo tako daleč in ugotoviti moram, da je razpoloženje pri nas še jako hladno! Moram pa obenem ugotoviti, da krivica ni na naši strani!

Mi smo se že pri zadnjih volitvah pogajali za skupen nastop. Tokrat pa so samostojni demokrati zagrešili veliko napako, da so se pogajali brez nas s posameznimi osebami iz naših vrst. To je bila velika napaka. A kljub temu smo mi pripravljene podati roko v spravo, seveda ob popolnem spoštovanju naše stranke in našega programa in naših ljudi.

Današnji položaj.

Končno naj se dotaknem še današnjega položaja. Reči moram, da opozicija še nikdar ni bila tako močna in vlada še nikdar tako slabotna kakor je danes. Dr. Korošec se danes že kesa za svoj korak. On ne doseže nič, razun par ugodnosti za posamezne osebe, nositi pa mora vso odgovornost skupaj s svojimi gospodarji. Posebne težave dela vladi slab finančni položaj. Ta neprilika je toliko večja, ker je rekel finančnik Bark, ko je

bil v Beogradu, da ameriški in angleški kapital ni na razpolago, dokler ni Hrvatov v vladi.

Vlada dela danes brez programa in dela le od danes do jutri. To pa se ne pravi vladati. Tak sistem mora pasti. Ali se to zgodi prej ali pozneje, je končno vseeno. In zato vam pravim:

»Bodite delavni in bodite prepričani, da bo zmaga naša!« (Burno odobravanje.)

Poročilo obl. poslanca tov. Zupančiča.

Ko se je odobravanje govora posl. Puelja poleglo, je poročal oblastni poslanec tov. inž. Zupančič o delu naših zastopnikov v oblastni skupščini ljubljanski. Poročilo tov. Lorberja je izostalo, ker je posl. Lorber obolel.

Tov. Zupančič je izvajal: Mi smo prišli v oblastno skupščino s trdno voljo, da pomagamo ustvariti naš slovenski gospodarski parlament. V oblastni skupščini ni mesta za politiko, ampak samo za gospodarsko delo. Mi vsi se spominjamo jako dobro, kakšne važnosti so bili nekdanji deželni zbori, zlasti za naše kmetско gospodarstvo. Od nekdanjih deželnih zborov pa smo dandanes še jako daleč, delati pa moramo na to, in mi vsi delamo na to, da dobimo vsaj to nazaj, kar smo enkrat že imeli.

Žalibog se naše prizadevanje,

da ustvarimo iz oblastnih skupščin naš slovenski gospodarski parlament, ni uresničilo. Ne po naši krivdi, ampak po zaslugi večinske stranke, SLS, prevladuje v oblastni skupščini politika, na pametno gospodarstvo pa se ozira večina precej manj. To se je pokazalo zlasti pri določanju nagrad. Oblastna skupščina ima jako skromna sredstva in začasno vsaj, tudi še ozek delokrog. Kljub temu pa »dela« vseh pet odbornikov, čeprav bi vse delo lahko opravil en sam. Mi smo hoteli, da bi odborniki polagoma začeli nastopati svoja mesta, kakor bi pač nanesla potreba. Večina pa je sklenila drugače. Tako gospodarstvo ni pametno in je tudi predrago. Samo odborniki stanejo okoli 400 tisoč dinarjev na leto! Ta denar bi se lahko bolje in koristnejše obrnil.

Mi smo v oblastni skupščini podpirali vse predloge za izboljšanje našega gospodarstva in tudi sami smo jih stavili celo vrsto, posebno take, ki merijo na dvig kmečke produkcije. Ne moremo pa vedeti, kakšen bo uspeh, dokler ne dobimo potrebnega denarja od države. Rečem lahko samo to, da bomo poskusili vse, da dobimo od države nazaj, kar je našega, potem pa bomo gledali, da bo vsak krajcar obrnjen tako, kakor to zahteva korist dežele in zlasti korist kmečkega prebivalstva. (Burno odobravanje.)

Nato je bila sprejeta sledeča

RESOLUCIJA.

Kongres Slovenske kmetске stranke v Ljubljani dne 11. decembra 1927:

1. Odobrava poročila narodnega poslanca ter člana slovenskih poslanskih skupščin ter jim izraža svoje zaupanje. Ugotavlja, da v sodelovanju klubov NSK in SDS v beograjski narodni skupščini ne vidi samo običajne parlamentarne kombinacije s politično špekulativnimi svrbami, temveč resno politično zamisel, porojeno iz potreb in skušenj devetletnega skupnega državnega življenja s Hrvati in Srbi. Namen tega parlamentarnega sodelovanja bodi ne samo sprememba režima in vodilnih oseb, temveč korenita preobrazitev vladnega sistema v duhu široke ljudske samouprave, upoštevanje narodne suverenosti, to je popolne državljanske svobode in očuvanje čistega parlamentarizma ter modernega pojmovanja socialno - gospodarskih in kulturnih nalog države, v kateri mora končno nehati sistematično zastopavljanje prečanov.

Kongres izjavlja odločno, da Slov. Kmetška Stranka v ničemer ne odstopa od svojega na praktičnem in znanstvenem programu zgrajenega programa.

Kongres obžaluje, da parlamentarno sodelovanje kmetско demokratskih skupin v narodni skupščini ni našlo v Sloveniji tistega odmeva, kakor pa v ostali državi. Vzrok temu je iskati v načinu zastarele strankarske borbe, ki še vedno temelji na preživelih predsodkih med takozvanim liberalizmom in klerikalizmom. Klerikalizem tudi v narodni državi zlorablja verska čustva ljudstva v nesocialne, politične in osebne namene. Takozvani, še iz Avstrije podedovani liberalizem pa zavaja večino slovenskega razumnštva in meščanstva, da trdovratno vztraja pri metodah dosedanje aktivne politike slovenskega dela SDS, ne umevajoč socialnih, gospodarskih in kulturnih nalog slovenskega naroda v novi državi.

2. Povdarja, da je bila Slov. Kmetška stranka edina v Sloveniji, ki je spoznala potrebo tesnega sodelovanja slovenskega kmetско-delavskega ljudstva s hrvatskim in srbskim ter s tem izvajala resnično državno edinstvo. Takšno pojmovanje edinstva izključuje medsebojno izigravanje Slovencev in Hrvatov.

3. Poziva vse delavstvo v Sloveniji na politično in gospodarsko sodelovanje z našim kmetским ljudstvom, ker smo prepričani, da samo iskreno sodelovanje vseh delavnih stanov in mirni vzajemni sporazum med njimi more doseči učinkovite uspehe v obrambi proti razornemu velekapitalu.

Kot stranka kmetско-delavskega ljudstva zahtevamo takšno politiko, ki uvaža ne le temeljno zahtevo po zemlji za kmeta, temveč tudi enakovredno zahtevo našega bajtarja po priložnosti za delo. Bajtarska

gospodarstva so že danes najštevilnejša v Sloveniji in se vsled zmanjšane prilike za izseljevanje še množe.

4. Pozdravlja obnovitev samouprav, za katere zahteva zadostna denarna sredstva brez novega obdavčenja delovnega ljudstva. Izjavlja, da se bo Slov. Kmetška Stranka vedno borila za izpopolnitev samouprav in njih finančno neodvisnost brez ozira na politične razmere.

5. Zahteva:

- a) Nujno izvedbo izenačenja davkov,
- b) Kmetijske zbornice za Slovenijo,
- c) zakon o nošenju orožja brez taks in orožnih listov za kmetске domove,

č) znižanje vojaške službe in sicer pri polnem roku od 18 na 12 mesecev, pri skrajšanem roku pa največ na 6 mesecev,

d) da se omogoči kmetijstvu vir dohodkov s takšnimi trgovskimi pogodbami, pri katerih se ne bo enostransko podpiral meščanski sloj nasproti kmetskemu. Ugotavljamo, da se z nestrokovnjaškim določanjem carin in tarifov uničuje vse naše narodno gospodarstvo, čigar temelj je zemljedeljska produkcija,

e) da bodi novi državni zakon o občinah le okvirni zakon, ki naj poda samo splošna načela o ustrojstvu občin, prepusti pa, uvažujoč dejstvo, da je svobodna občina podlaga svobodne države, posameznim oblastnim skupščinam izvedbo tega zakona po krajevnih potrebah,

f) da se na predlog Slov. Kmetске Stranke uzakonjena železniška zveza Slovenije z morjem začne graditi že v letu 1928,

g) da se čimprej izglasuje zakon o državljanstvu, da se pribavi državljanstvo zlasti Slovincem, ki so se priselili iz Primorja in iz Koroške.

6. Protestira proti kakršnikoli okrnitvi obstoječega šolstva v Sloveniji, zlasti pa slovenske univerze v Ljubljani, katero smatramo za najbolj viden znak narodne svobode v novi državi. Istotako protestiramo proti odpravi strokovnih šol v Sloveniji in proti premestitvi upravnega sodišča iz Celja.

Čistost sodišč nam je svetinja. Zato povodom imenovanja sodnega predstojnika v Radovljici protestiramo, da se uvaja pri imenovanju sodnikov strankarstvo.

7. Rak-rana našega narodnega gospodarstva je korupcija. Zato zahtevamo, da se preiskavanje korupcijski afer, ki je zaspalo, znova energično pokrene in kriveci kaznujejo.

8. Sporočamo tople simpatije svojim bratom, ki ječe v črnem suženjstvu v Italiji. Protestiramo proti divjaškemu zatiranju svojih sorojakov v Italiji in apeliramo na vlado, in ves narod, da posveča nesečnim bratom pažnjo in nudi pomoč.

Izrekamo simpatije velikemu in bratskemu ruskomu narodu ter mu želimo veliko uspehov pri obnovi narodnega gospodarstva in oblikovanju kmetско-delavske države. Skrajni čas je, da naša država naveže prijateljske stike z rusko državo.

9. Kongres končno izjavlja, da podpira Slov. Kmetška Stranka, stoječ na slovenskih tleh, vsako prizadevanje, ki more dvigniti in utrditi Slovence sploh ter slovenskega kmeta posebej. Zato poziva vse slovensko delovno ljudstvo, da se oklene Slovenske Kmetске Stranke, ki stoji neomajno na braniku slovenskih pravic, prebujenega človečanstva ter socialne vzajemnosti delovnih stanov. Poziva nadalje slovensko razumnštvo, zlasti učiteljstvo na kmetih, da se pridruži našemu delu za popolno gospodarsko in kulturno osvoboditev našega kmetskega naroda.

• • •

O poročilih in o resoluciji se je razvila živahna razprava, o kateri bomo poročali prihodnjč.

Trpežni plašč 4°0'—, 360°—, **265°—**
 Mod rni velour 800°—, 60°—, **650°—**
 Otoman in p 1420°—, 1210°—, **980°—**

Krila, bluze, kostume, obleke in razni jumperji. Nudi se samo prvovrstno blago, za kar jamči sloves tvrdke.

Veletrgovina

R. Stermecki
 Celje

Velika in enturna prod-ja.

Poravnajte naročnino!

Med naročniki »Kmetskega lista« so nekateri, ki kljub večkratnemu opominu še do danes niso lista plačali za letošnje leto. Kdor je prizadet, ga prosimo, da stori svojo dolžnost!

Dopisi.

Kranjska.

Rosalnice pri Metliki. Malokdaj se sliši kaj novega iz naše občine. Zato pa sedaj malo več v javnosti, kako se je gospodarilo v občini pred letošnjimi obč. volitvami, ko je občino zastopala samo izrazita SLS. Dosedaj nam ni nihče pojasnil, zakaj smo plačali toliko obč. doklade, dasi se ni v prid občine ničesar storilo. Sedaj po obč. volitvah smo šele zvedeli, zakaj so vsi bivši stari obč. odb. vsak predlog g. župana enoglasno odobrili. Kakor je razvidno iz dokumentov, so se dajale dnevnicе, katere so znašale vsakemu po 30 Din. Prejšnji odborniki so se proračunske seje veselili, toda občina se je bridko jokala. In v tem smislu je šlo naprej občinsko gospodarstvo do volitev, ki so se vršile v naši občini 3. julija 1927.

Izpadle so sledeče: SKS 4, SLS 5. Kmalu za tem, ko se je novi obč. odbor sestal, pričelo se je drugače gospodariti, in to na predlog naših tovarišev, kar nam najlepše dokazuje letošnji obč. proračun, kateri je znižan od lanskega za 100 odstotkov. Sedaj pa pozivamo vse tovariše kmečke misli, da si naroče Kmetič list in želimo tovarišem bralcem in bralkam našega lista vesele Božične praznike in srečno Novo leto. — Kmetje iz Rosalnic.

Dane pri Ribnici. Kakor po drugih krajih tako je bilo tudi pri nas precej zanimanja za občinske volitve, ki so se vršile na dan 27. nov. Lista SLS, katera je imela prvo skrinjico, je dobila 51 glasov in 5 odbornikov, lista SKS (druga skrinjica (je pa dobila 27 glasov in dva odbornika. Volilo je 78 volilcev. Ker je pa en naš pristaš kandidiral na listi SLS zaradi nekakih zahrbtnih govoric od nasprotnih ljudi naših krščanskih klerikalcev, ga je pa tako razjezilo, da se je podpisal na listo SLS pod pogojem, da ostane mož na mestu in še vedno pristaš SKS kakor do sedaj, bil je tudi izvoljen, tako da imamo sedaj tri odbornike SKS v občinskem odboru, dočim je bil prejšnji odbor samo v klerikalnih rokah, razen g. župana Puelja, pristaša SKS. Za v nedeljo dne 4. t. m. smo bili povabljeni, da si izvolimo novega župana, kateri naj bi nam županoval za dobo treh let, ampak že ob prvi priliki se je videlo v novem občinskem odboru, da ni zastopan samo od SLS, ampak tudi od naše SKS, katera mu bo stala vedno na strani in gledala, da se bo delalo v obč. odboru za korist in dobrobit občine. Za župana je bil izvoljen od 4 klerikalnih glasov Anton Pakiž iz Dan, za podžupana pa Ivan Silc iz Sajeveca, oba SLS. Od novega župana želimo samo tisto delo za dobrobit občine, kakor smo je imeli od bivšega župana, našega tovariša g. Ivana Puelja.

Lesce. Zgodba uprave vodovoda za Radovljico in okolico. »Kmetič list« je že poročal, da je uprava vodovoda, to je radovljiški občinski odbor zaprl poleg izvanredne porabe vode tudi pitno vodo parni žagi v Lescah. Župan občine Lesce tov. Ažman je radi tega sklical javno sejo občinskega odbora, ki je njegov predlog, ki smo ga zadnjič priobčili, v celoti enoglasno odobrila. Ne bi nosili stvari v javnost, ako bi občinski odbor radovljiški to naredil za mesto Radovljico. Ker pa to postopanje zadene občine Lesce, Begunje, Predtrg, Ljubno in Mošnje, Rateče, ki ne posedujejo takih magnatov, ki bi lahko vrgli od sebe 12.000 Din, kakor Radovljica, zato smo se namenili, da vprašamo občinski odbor kot upravo vodovoda: Kdo izmed bogatih radovljiških gospodov bo nadomestil letno vodovodni upravi, ki je last vseh občin, 12.000 Din? Hvaležni bomo, če jih plača radovljiški župan. — Na predlog župana mesta Radovljice je dovolil občinski odbor kot uprava vodovoda okrog 1500 Din iz fonda vodovodne uprave g. Hrvatua za napravo še ene cevi v njegovo hišo, tako da sta sedaj dve. Ena cev je

sedaj nepotrebna. Veliko je revežev, ki še ene ne morejo napraviti, tukaj pa dve. Zato vprašamo, ali je občinski odbor kot uprava vodovoda pripravljen iz blagajne radovljiškega županstva ali kakšnega drugega žepa povrniti ta po nepotrebem izdani denar? Da je vode dosti in da je ni bilo treba ovirati, če se je plačalo 1000 Din za njo, je najlepši dokaz to, da v Hrašah iz počene cevi teče že tri tedne voda po vaškem grabnu, kakor studenec, to je videl g. vodovodni monter na svoje oči in do danes še ni popravljen. Ali je to dobro gospodarstvo? Primorani smo govoriti v javnosti na ta način. Na seji 18. novembra se je napravila opazka županu občine Lesce, da nima ničesar za oprekanje, ker ima itak le posvetovalen glas. Zato smo se poslužili razprave v javnosti. — Opazovalec.

Iz Metlike. Pri nas smo imeli volitve v mestni gospodarski odbor. Imeli smo dve listi, eno SKS z Dako Makarjem na čelu in drugo na kateri je bil kandidat SDS in 2 SLS. Vsaka lista je dobila po 67 glasov. Združeni esdeesarji in klerikalci pa so glasove, oddane za listo Makarja, enostavno, popolno protizakonito razveljavili in proglasili klerodemokratsko listo za izvoljeno. Proti tej nesramnosti so se seveda pritožili, ker je stvar ravno nasprotna, da so klerodemokratski glasovi neveljavni. Čudimo se, da je »Jutro« nasedlo svojemu poročevalcu, ki je poročal baš obratno, proglasilo je listo SKS za klerikalno, klerikalce pa nazvalo »naši naprednjaki«. Dako Makarja je »Jutro« napadlo dokaj neokusno, kakor čujemo bo proti »Jutru« vložena tožba, ker nikdo ni dolžan trpeti škodo na ugledu. Zastavili bomo vse sile, da dopisnika »Jutra«, ki ga najbrže poznamo, spravimo iz Metlike, da bo mir enkrat tudi v Metliki.

Iz Tržišča na Dolenjskem. (Odgovor na dopis v »Domoljubu« št. 49.) »Pri nas so za 18. decembra razpisane občinske volitve!« Klerikalcem trda prede za glasove, zato si morajo pomagati za lažjo. Kako tudi ne! Slučajno so dobili v roke tržiško občino in se jim zelo lepo zdi gospodariti. Zelo hudo jim je, ker so »samostojneži«, ki upajo, da bodo v prihodnje imeli svojega župana, ker so bili slučajno v večini, brisali iz proračuna za l. 1928 plačo za župana in ono za tajnika znižali na primerno svoto. Župan Kobal je že menda ponujal tajništvo g. nadučitelju. »Domoljub« pravi, da ima občina še nad 100.000 kron preostanka, po katerem se samostojnejem sline cede, »kot mačku za klobaso« (imenitno). Kaj pa če bi bilo ravno nasprotno! SLS bi menda rada pobasala kronice in jih dala za nerentabilno združeno poslopje, ki nikakor ne odgovarja namenu občinske ubožnice? »Domoljub« dalje govori, češ, kako so proti dokladam, so pokazali tudi letos, ko so v krajnem šolskem svetu sklenili zidati novo šolo v Tržišču in so sklenili izdatke za šolo v znesku 164.000 K, naši možje pa so, ko so prišli v krajni šolski odbor, to prepričali in izdatke za šolo znižali za 64.000 K. Gospodje »več volilcev«. To ni res!

Bivši krajni šolski svet je vnesel v proračun za do z i d a v o, (ne novo) šolskega poslopja znesek 25.000 dinarjev, t. j. 100.000 K (ne 164.000 kron!), kar je bilo ukazano! Da ste proračun za šolo znižali, Vam priznamo, a prosimo Vas, da poveste koncem leta 1928, če boste na sedanjem mestu, koliko znaša primanjkljaj! Koga bomo mi volili, Vas »več volilcev« popolnoma nič ne briga, ampak le pridni bodite, da ne ostanete v manjšini. Če kdo izmed tržiških volilcev, Vašega kova, razen posvečenih in župana, sestavi podoben dopis v št. 49. »Domoljuda«, dobi nagrado. — En sam volilec.

Sv. Katarina pri Rogaški Slatini. Pri občinskih volitvah ima občina samo eno kandidatno listo in sicer listo Slovenske kmečke stranke.

Brivni aparat 48—, 18—, 15—
Brivna garnitura 180—
Manikir garnitura 170—, 120—, 65—

Britve, Gillete-noži, žepni noži, škarje. Jamči se, da se prodaja blago samo najboljše kakovosti.

Veletrgovina
R. STERMECKI, CELJE.
Nakupi primerno se povrne vožnja.

Štajerska.

Od Sv. Andraža v Slov. gor. Dragi urednik! Od našega kraja malokdaj kaj slišite, da bi Vam donasal novic, katerih pa je tukaj zmiraj dosti. Zdaj ko smo poglavitna dela od zunaj opravili, sem vendar primoran, da Vam, dragi urednik, najvažnejše poročam. — 18. t. m. bomo imeli v naši občini občinske volitve. Zato smo že tudi 2 nedelji slišali lepo pridigo, da se moramo »apostolstvo mož in mladeničev« združiti, ker se gre zdaj za vero, da nasprotniki kujejo vragove načrte, so njih načela slaba itd. V okolici pa ti sveti ljudje trosijo laž, da hočemo zidati šolo. Dobro in pametno misleči Andraževčani! Ali Vi tej laži verjamete? Ali se gre zdaj za vero in smo mi, ki smo kandidati na drugi in tretji listi, neverniki? Na prvi pa svetniki? Poglejte nekoliko mož iz prve liste in pogledajte njih življenje! — Dalje, ali mi kujejo vragove načrte zato, ker hočemo blatne in zanemarjene slapške, dobetinske, vitomske itd. ceste popraviti in pogledati v občinsko blagajno ter občinske dolgove? Ko bi bili do sedaj res kaj naredili, bi morala voditi skoz Slapšino in Hvaletince velika cesta, toda klerikalna politika vidi samo sebe, občinsko gospodarstvo ji je deveta briga. Po okolici govorite, da hočemo mi zidati novo šolo. Zmiraj smo bili na tem stališču, da še ne potrebujemo razširjave šole. Kdo pa je že podpisal 10.000 Din za zidanje šole, kdo je zadnje nedeljo

pri seji kraj. šol. sveta zahteval dvo-razrednico na Gibim? Mi, kaj? Povejte! Vam, gospod župnik pa še tudi eno! Ne mučite se po blatu za agitacijo, rajši pazite da cerkveni pevci ne bodo v adventnem času plesali! Vam zavednim Andraževčanom pa kličemo: prave skrinjice so druga in tretja, ki hočejo tudi blagor občini!

Sv. Andraž v Slov. Gor. Šele sedaj so se pokazali naši klerikalci v pravi luči. Že celega pol leta so nas vabili, da napravimo kompromisno listo. Mi smo pristali na štiri odbornike in naredili pismeno pogodbo. Kandidatno listo v župnišču pred preko dvajsetimi možmi in župnikom podpisali. In ti možje so listo raztrgali in ponoči drugo sestavili, seveda brez nas. Vpisali so tudi nekega orožnika in nekega sedlarja in večina takih, ki malo ali nič doklad ne plačujejo. Mi od kmečke stranke smo za stvar zvedeli 24 ur pred rokom za vlaganje list. Takoj smo šli na delo in lista je bila vložena in potrjena. Sedaj pa joj onim, ki so podpisali listo. Vabila v župnišče, brezversko listo ste podpisali, izjavite, da ne veste, kaj ste podpisali, otroke se šunta proti starišem, žene proti možem. In še nekaj: To leto se je volil nov šolski odbor, seveda po želji župnika sami pristni klerikalci. Ti možje so dovolili zidanje nove šole v teh kritičnih časih in je proračun že odobren. Sedaj se pa agitira, da če naša lista zmaga, da bomo mi hoteli šolo vstaviti. Ali ni to hudobija! Dragi volilci, ako hočete, da se napravi red v občini in se zavoženo gospodarstvo dvigne, volite tretjo skrinjico, kjer so možje, da bodo to storili. — Volilec. P.

Denar naložite

najboljše in najvarnejše pri domačem zavodu

Kmetički hranilni in posojilni dom v Ljubljani

registrovana zadruga s neomejeno zavestjo
Tavčarjeva (Sodna) ulica šte. 1.

Obrestuje hranilne vloge brez odpovedi po 6%; na trimesečno odpoved po 8%; vloge v tekočem (žiro) računu po dogovoru.

Stanje vlog okroglo 15.000.000 Din.
Jamstvo nad 50 milijonov dinarjev.

Lepe denarne nagrade

so razpisane za nabiralec novih naročnikov »Kmetičkemu listu«. Kdor bi želel sodelovati in nabirati, naj javi samo svoj naslov, da mu pošlje potrebno nabiralno polo.

Naročniki,

ki dolgujejo še kak znesek »Kmetičkemu listu« na zaostali naročnini za letošnje leto, naj blagovolijo nakazati poleg naročnine za leto 1928 tudi zaostanek iz letošnjega leta, radi reda pri upravi.

Razne politične vesti.

Klerikaleci in izenačenje davkov. V »Domoljubu« razlaga učeni g. Pušenjak načrt davčnega zakona. Ker so njegova modrovanja zanimiva z več strani, je treba stvar pogledati od bližje. Pušenjak imenuje zadnji načrt peti po redu ter ga hvali, da je mnogo boljši, nego je bil četrti, katerega imenuje radičevskega. Med vrsticami pa mora priznati, da ni boljši, nego mnogo slabši. Priznava tudi, da so davčne lestvice višje, nego so bile v dosedanjih načrtih. V teh člankih se ironično obrača tudi na tov. Puclja, da naj vpliva v nar. selj. klubu na svoje poslanske tovariše, da bi skrajšali kritiko in govore o tem slabem klerikalnem načrtu. Zakaj bi učeni Pušenjak rad, da bi se njegov načrt ne kritiziral, dobro razumemo. Še veliko bolj kot je Pušenjakova hvala tega nesrečnega davčnega načrta, pa so zanimive vesti beograjskih listov od nedelje, kjer poročajo, da je »ta dobri in odlični Pušenjakov načrt davčnega zakona« v nevarnosti, da tudi ta ne bo sprejet in ne bo postal zakon. Kakor poročajo imenovani listi, se srbijanski radikali in demokrati upirajo oddelku, ki predpisuje dohodninski davek. Tam čitamo kratke, a jasne besede, da je ta način obdavčevanja že pri prečanih strašno nepriljubljen, srbijanci pa da ga nikoli niso ne poznali in ne plačevali. Od Pušenjaka tako hvaljeni načrt torej ne predvideva odprave dosedanje strašne dohodnine, zlasti v Sloveniji, ki nas je do krvi izmolzla, pač pa bi jo radi naprtili še Srbijancem. Seveda ne bodo Srbijanci tega kar tako sprejeli in plačevali, nego bodo rekli: jók! In tudi peti Pušenjakov, ki menda nič davkov ne plačuje, tako priljubljeni načrt bo romal v koš, od Pušenjakove hvale bo ostalo samo nekaj smradu, od naukov, ki jih daje tov. Puclju, da naj vpliva in skrajša govore radičevskih poslancev, pa tudi samo to, da se bo sam lahko ravnal po njih, ko bo prej ali slej kot opozicionalec mlátil prazno slamo v finančnem odboru z svojimi dolgočasnimi govori, kakor je to doslej počenjal dolgih šest let.

Koliko plače ima v Jugoslaviji en minister? Redne mesečne plače ima minister 8000 Din, draginjske doklade 6300 Din, za avtomobil dobi 8000 Din, za cigarete 4500 Din, ako je poslanec dobiva po 9000 dinarjev, torej skupna plača mesečno znaša 36.000 Din. Ko odstopi kot minister, je na razpoloženju, pa dobiva mesečno 11.000 Din. čez tri leta pa vsak minister pride v pokoj in prejema mesečno po 6000 Din. Zadnji čas je, da se število ministrov zmanjša. Če bodo le kaj delali in ne bodo hodili na lov, kadar je v vladi največ dela!

Adventna pridiga hrvatskih katoličanov Jugoslovanskemu klubu. Dr. Josip Andrić je spisal o novem državnem proračunu v klerikalne »Seljačke Novine« članek, v katerem pravi: »V proračunu ni govora o kakem znižanju bremen. Belgrajski oblastniki so zopet skovali

tak državni proračun, ki ni za mrvo manjši, kakor dosedanji, ampak je celo za 115 milijonov dinarjev večji. Strahota je na kaj takega misliti, kaj še-le slišati! Človek res mora misliti, da oni, ki so na vladi, nimajo duše za narod. Kaj njim mar, da narod umira pod tolikimi bremenami. Kaj njim mar, da ljudstvo nima od česa živeti in da plačuje tolike davke! Kaj njim mar, da gospodarska kriza že stiska goltanec kmetu in siromaku! Naj crkne, kdor ne more prenesti! Tako mislijo oni, ki so na vladi, pa bijejo, kakor so sklenili. Predloženi proračun znaša najmanj in pol milijard dinarjev. Da od groze ne okameni! Ali nam to pripravljajo za deseto obletnico belgrajski vlastodržci? V duši ti kipi, ko vidiš, kakšni brezdušni kremplji so zgrabili našo že golo narodno kožo. Najmanj in pol milijard! Mi smo pa vedno slišali in pričakovali, da jih ne bo niti deset! Pa še devet milijard bi bilo preveč. Nismo kapitalistiška zemlja, marveč uboge kmetske sirote! Čemu ste navalili na ta revna kmečka ledja toliko tisoč uradnikov? Čemu krmite s kmečkimi žulji toliko korupcionističnih postopakev? Čemu trošite toliko za vojsko? Tu varčujte! Tu malo pritegnite! Niso ministri, generali, uradniki in vojska država, ampak narod je država! In ta narod ima pravico zahtevati od vlade, da ga ne mrevari in ga pusti živeti. Da, tak proračun ni drugega kot mrcvarjenje naroda. Narod bo moral od žalosti poginiti zaradi tega, kar se dela iz njegove kože.« — Na koncu članka dr. Andrić opozarja Štefana Barića, jedinega zastopnika hrvatskih pučanov, da naj povzdigne svoj glas proti takemu proračunu in naj ne pozabi na to, kako hrvatski pučani mislijo in sodijo. — Nam pa se zdi dr. Andrić »glas vpijočega v puščavi«. Vsa njegova pridiga ne bo imela prav nič uspeha, kajti člani Jugoslovanskega kluba in njihov hrvatski privesek Štefan Barić imajo jezik pod verigo blejskega pakta. Proti strašnemu proračunu lahko povzdigne glas le svobodni hrvatski Štefan. In ta mož je Štefan Radić, ki v polni meri izpolnjuje svojo dolžnost.

Za poštenje. Klerikalni časopisi vedno trdijo, da se bore samo za pravico in poštenje v javnem življenju. Kako izgleda njihov »boj za poštenje« v praksi, pa dokazuje najbolj klerikalni boj proti dr. Dinoku Pucu, ki je bil nedavno izvoljen za ljubljanskega župana, a še ni potrjen. Da bi preprečili njegovo potrditev za ljubljanskega župana, so klerikalni poslanci vložili v Beogradu interpelacijo na ministrskega predsednika, v kateri mu očitajo dr. Pucu razne umazanije denarne vrste. »Slovenec« je tisto interpelacijo tudi objavil! Dan kasneje pa je dr. Puc celo zadevo temeljito pojasnil in dokazal, da se mu ne more očitati nobene nepravilnosti. Tega mnenja je bilo tudi sodišče, ki je nekega človeka, ki je klerikalne obdolžitve ponavljal, ab-

sodilo, čeprav ga je zagovarjal sam podpredsednik SLS dr. Natlačen, ker ni mogel doprinesti dokaza resnice! Vsak pošten človek bi sedaj mislil, da bodo klerikalci svoje obdolžitve javno preklicali, da ne bodo še nadalje romali pred sodišče nedolžni ljudje, ki so še tako bedasti, da verjamejo, kar piše klerikalno časopisje. Zgodilo pa se ni prav nič: Klerikalci trdovratno molče! Tako izgleda klerikalni »boj za poštenje« v resnici! To pa gorečih in vnetih pristašev SLS med duhovniki ne bo oviralo, da ne bi za božič in za novo leto s prižnic agitirali za »dobro in pošteno časopisje SLS«, ki pač krivico napravi, a je noče nikdar popraviti, ker tako zahteva baje »klerikalno poštenje«! Pri tej priliki svarimo svoje pristaše, naj klerikalnih laži o dr. Pucu nikar ne ponavljajo, zlasti ne javno, da ne bodo imeli nepotrebnih sitnosti pred sodiščem, ker je samostojnim demokratom naročeno, naj povsod pazijo! Vidite, toliko je vredno »klerikalno poštenje«, da morajo drugi ljudje pred njim svariti, da nepoučeni ali pa lahkoverni ljudje ne padejo v nesrečo!

Boji v klerikalni stranki. V klerikalni stranki se pojavlja že dalje časa hud boj med kranjskimi in štajerskimi poslanci. Če govore kranjski eselezarji o svojih štajerskih pristaših, jim ne pravijo drugače kakor »toti« in z nobeno rečjo pa se ne moreš kranjskim poslancem SLS bolj prikupiti kakor če dobro udariš in zabavljaš na »tote«. Gospodje »toti« seveda vračajo milo za drago in nočejo o »Kranjcih« nič slišati. Posebno imajo v želodecu dr. Kulovca, ker se »totim« noče pokoriti, kakor bi oni radi. V Ljubljani pa se bijejo klerikalni veljaki na žive in mrtve za razne »stolčke« in se spodkopavajo kar se morejo. Posebno huda je vojska za županski oziroma kominarski »stolček« v Ljubljani, ker nekaj nese. Tu so najbolj hudi na prof. Jarca, ki res nekaj zna in je zato raznim »stricem« najbolj na potu. Drugi zopet kolnejo na nenasitne advokate, ki bi »radi vse sami požrli«, obrtniki in trgovci pa zabavljajo vsevprek, češ zakaj tudi obrtnik v SLS ne bi mogel priti do veljave. Tako molijo klerikalni veljaki vedno: O Bog, reši nas zlega — v srcu pa pravijo: A udari tega in tega!

Zanimiva ugotovitev. Ker smo že pri razredni loteriji, naj povemo še eno. Za razredno loterijo so izdelali za naslednje srečkanje nov načrt, po katerem bo vsaka srečka brez izjeme »dobila« in sicer najmanj 50 dinarjev (za četrtinko). Kaj se to pravi? To se pravi sledeče: Kdor je danes kupil četrtinko srečke, ga je veljala 5×25=125 dinarjev za vseh pet razredov (vsak razred po 25 dinarjev). V najslabšem slučaju je prej igralac dobil nazaj vsaj 125 dinarjev (500 kron), torej svoj denar, polovica srečk pa ni dobila nič. S tem, da nameravajo po novem vsaki srečki (četrtinski) povrniti vsaj 50 dinarjev, se ni zgodilo nič drugega, kakor da so ceno srečke pravzaprav znižali in 25 na 15 dinarjev (za eno četrtinko, mesečno). Je namreč čisto vseeno, ali plačam

5×25=125 dinarjev in dobim 50 dinarjev nazaj, ali pa če plačam 5×15=75 dinarjev in ne dobim nič nazaj! Ta korak loterijske uprave nam pa pove obenem, da med ljudmi ni več toliko denarja, kakor ga je bilo, sicer ne bi znižali cene srečk. Ceno pa so morali znižati, sicer bi srečke ostale neprodane. Celotno pri razredni loteriji se torej vidi, kako slaba in zanikrna je naša državna finančna uprava!

Davki so »podbacili«. Kadar sestavljajo občinski očetje svoj proračun, takrat računajo povsod, kjer so pametni, s kolikor mogoče majhnimi dohodki in z velikimi stroški, da se ja ne zmotijo v dohodkih in da ne ostane blagajna lepega dne prazna. Naša državna finančna uprava pa je računala lansko leto s silno velikimi dohodki — in se je pri svojih računih seveda temeljito uredala. V Beogradu so namreč računali, da v prečanskih krajih leti denar ljudem z neba v naročje in so mislili, da se bodo iz prečanskih krajev leto za letom valile milijarde v Beograd. Ker pa tudi prečanski žakelj ni brez dna, so se letos gospodje silno zmotili: Iz prečanskih krajev so dobili za prvih letošnjih deset mesecev že skoro pol milijarde dinarjev manj davka kakor pa prejšnja leta. Ker Srbijanci ne plačujejo skoro nič, prečanska molzna krava pa se je posušila, si vsak lahko izračuna, da bomo imeli prihodnje leto silen primanjkljaj v državnem proračunu, ker bo prihodnje leto še manj davka prišlo v beograjsko blagajno iz prečanskih krajev kakor letos. Tako državno gospodarstvo pa mora pripeljati prej ali slej do poloma. Srbijanske baharije na naše stroške bo torej kmalu konec in gospodje se bodo morali počasi navaditi, da bodo ali sami plačevali ali pa da bodo nekoliko manj bahaški in širokoustni.

Srezko glavarstvo v Krškem hoče razveljaviti obč. kandidatno listo SKS za Tržišče, akoprav ni moglo ugotoviti potvorjenega podpisa. Ker je že upravno sodišče v Celju prineslo več razsodb o sličnih primerih, si ne moremo misliti, da bi se še vedno različno ukrepalo od okr. glavarstev.

Poziv vsem naročnikom!

V predzadnji številki našega lista smo priložili poštne položnice. Prosimo vse naročnike, zlasti one, ki naročnine še niso poravnali, da čimprej pošljejo naročnino, ker moramo ob sklepu leta tudi mi spraviti račune v red in svoje obveznosti poravnati. Zastonj nam nihče lista ne more tiskati, zato ga tudi mi ne moremo nikomur pošiljati zastonj. Upamo, da naš poziv ne bo ostal brez uspeha in da bodo zlasti zamudniki storili svojo dolžnost.

Uprava »Kmetškega lista«

Velika izbira raznega perila, modnih bluz, nogavic, kravat itd. se dobi po nizkih cenah pri I. G. N. ŽARGI, Ljubljana.

IZ STRANKE.

Somišljenike in prijatelje SKS v Ljubljani vabimo na prihodnji diskusijski sestanek, ki bo v petek dne 16. decembra ob 8. uri zvečer na Miklošičevi cesti št. 4. — Nadaljevanje poročila tov. Prepeluha o slovenski politiki po vojni. Tajnik.

Stari trg. V nedeljo dne 4. decembra je imela naša krajevna organizacija sestanek, na katerem je bil izvoljen delegat za strankin občni zbor in je bila soglasno sklenjena zahvala vsem, ki so delali na zakonjenju naše železniške zveze Slovenije z morjem.

Tržišče. Naša krajevna organizacija je sestavila kandidatno listo za občinske volitve. Klerikalci so ovdili okrajnemu glavarju, češ da Janez Zupančič ni sam podpisal liste. In čeprav je Zupančič pred županom in pred okrajnim glavarjem kred pričami izjavil, da je sam podpisal listo, kljub temu jo hoče okrajni glavar v Krškem razveljaviti. Ako se to zgodi, bo to jasen in ne dvoumen protizakonit korak, proti čemur se bomo takoj pritožili. In tudi zahtevanje podpisa od tov. Zupančiča pri županstvu je znamenje današnje klerikalne nasilnosti, proti kateri bomo našli načine in poto, da preneha.

Iz Kamnika. Okrajna organizacija SKS v Kamniku je sklenila oster protest proti okrnjenju slovenske univerze in proti opustitvi veterinarske fakultete v Zagrebu. Ako se veterinarska fakulteta spremeni v nek višji vet. zavod, bo trpel zopet izvoz naše živine, ker druge države naših živinozdravnikov ne bodo smatrale za dovolj zmožne, da pazijo na nalezljive bolezni in bodo vsled tega prepovedale vsak uvoz iz naše države. Šteti naj se drugod, tam kjer ne bo na škodo naroda.

KMETIJSKA MATICA.

Najlepše darilo, ki ga zamoreš pokloniti o Božiču svojim dragim, je dobra knjiga. Zato naročite svoji družini knjige »Kmetijske Matice«, svojim sinovom in hčeram pa mesečnik »Grudo«! Vsak dober kmečki gospodar in skrbe oče bo privoščil za novo leto to koristno darilo svoji družini, posebno pa svojim otrokom. Naročite pri Kmetijski tiskovni zadrugi v Ljubljani, Koldvorska ulica 7.

Gospode poverjenike »Kmetijske Matice« vljudno obveščamo, da se bodo tekom tega tedna začele razpošiljati knjige »Kmetijske Matice«. Obenem bodo dobili gg. poverjeniki nabiralne pole za nabiranje naročnikov za prihodnje leto, da lahko poberejo naročnino, ko oddajo letošnje knjige ter si s tem prihranijo mnogo nepotrebne dela. — Dolžnost nas vseh je, da število naročnikov v prihodnjem letu podvojimo. Na delo. — Z ozirom na zapoznele naročnike »Kmetijske Matice«, ki se še vedno oglašajo, sporočamo, da lahko dobe do novega leta še vse štiri knjige za ceno 30 dinarjev in 5 Din za poštnino. Po novem letu bodo stale iste knjige, prodajane vsaka zase, skupno 90 dinarjev. Kdor torej hoče imeti knjige »Kmetijske Matice«, naj si jih takoj naroči.

Vse razprodajalce »Kmetijskega koledarja« za leto 1928 vljudno prosimo, da koledarčke, ki so jih prejeli, čimprej razprodajo in nam izkupiček nakažejo po poštni položnici. One izvode, ki jih ne morejo razpečati, naj blagovolijo takoj vrniti, ker so nam koledarji že skoro popolnoma pošli in ne bomo mogli ustreči vsem naročnikom, ki si bodo v naslednjih dneh koledarček naročili.

je treba seveda odračunati režijske stroške.

Dobra opazka. V razredni loteriji je zadel neki krojač na Bledu 250.000 dinarjev. Zagrebški »Jutarnji list« je tej novici dodal sledečo opazko: »To je edini denar, ki pride iz Beograda v Slovenijo.«

Slovenski fantje mornarji, ki služimo pri rečnem brodovju v Novem Sadu, želimo vsem slovenskim fantom in dekletom ter prijateljem in znancem vesele božične praznike: Mornarji: Bauman Ivan, Lončarič Vinko, Središče ob Dr.; Naglič Franjo, Podgorica pri Ljubljani; Črne Ivan, Hrastar Stane, Ljubljana; Jenčič Ivan, Križ pri Kamniku; Cerar Franc, Blagovica pri Lukovici; Špec Vinko, Brezje pri Slov. Bistrici; Vabič Bogoljub, Cirkovci; Rožič Ivan, Retnje pri Hrastniku.

Podturen v Medjimurju. P r i o d n o č u d o. Tu je kobila kmeta L. Strahije skotila v devetem mesecu brejosti žrebe, koje je imelo dve glavi in dva zadnja konca. Boljše rečeno predstavlja ta nestvor dvojčke z skupnim srednjim delom trupla. Nog pa je bilo sedem in sicer dve prednji, štiri zadnje, a sedma noga z dvojnimi kopitom je bila priraščena na hrbtu.

Tovorni vlak je skočil s tira na dalmatinski železnici nedaleč od Splita. Vzrok so stare tračnice, ki so popokale. Zadnji čas se na progii Knin—Split in Knin—Šibenik ponovno dogajajo nesreče, toda kleroradikalna vlada za te stvari nima smisla.

Človeško glavo je kuhl. Na Marijin praznik so zasačili v mrtvašnici v Trbovljah nekoliko slaboumnega delavca Franceta Lavriča, ki ga uporablja lastnik pogrebnega zavoda večkrat tudi za grobokopa, ko je kuhl ponoči v mrtvašnici v loncu, pokritem z lopato, človeško glavo. Lavrič je bil ovađen zaradi groboskrunstva. Zakaj je mrtvaško glavo rabil, bo ugotovila preiskava.

Pretepi med rudarji. Na sv. Barbare dan, ko praznujejo rudarji svoj praznik, so se dogodili razni neredi in pretepi po gostilnah. Tako je v Senovem pri Rajhenburgu čevljar Josip Zorko skoraj smrtno ranil dva rudarja z dolgim čevljarškim nožem in se vrget nato še na restavraterja ter ga ranil na levi roki. — Enak pretep so povzročili tudi rudarji v Šmartnem pri Litiji. Orožniki so večina pretepačev aretirali. To so žalostni dogodki, ki ne dajo ravno lepega spričevala o naših ljudeh.

Grozovit roparski umor v Dolini pri Št. Janžu. Pretekli teden sta izvršila dva rudarja iz Krmelja grozen roparski umor nad zakoncem Pucelj, ki sta živela v samotni hišici v Dolini pri Št. Janžu. Eden od roparskih morilcev je bil celo nečak pokojne Puceljeve, njegov pomagač pa je bil že večkrat kaznovani Slapšak. Po noči sta vdrla v samotno hišo ter z motiko pobila in strašno razmesarila moža in ženo, nakar sta premetala pohištvo, pokradla denar in pobegnila. Orožniki so bili storilcema takoj za petami in nečaka Skamino blizu Zagreba aretirali. Slapšak se še skriva, toda oblasti upajo, da ne bo ušel roki pravice.

TEDENSKI KOLEDAR.

- 18. dec., nedelja: Gracijan.
- 19. dec., ponedeljek: Nemezij.
- 20. dec., torek: Liberat.
- 21. dec., sreda: Tomaž.
- 22. dec., četrtek: Demeter.
- 23. dec., petek: Viktorija.
- 24. dec., sobota: Adam in Eva.

SEJMI.

- 18. decembra: Studenice, Zalec.
- 19. decembra: Teharje.
- 20. decembra: Črnomelj.
- 21. decembra: Krašnja, Laško, Sv. Tomaž.
- 24. decembra: Brežice.

VALUTE.

Berlin 13.54, Curih 10.94, Dunaj 8.—, Newyork 56.65, Praga 1.68, Trst 3.07, London 277, Pariz 2.23.

Enega so že sodili. Zadnjič smo poročali, da so ušli trije na smrt obsojeni roparji iz bihaških zaporov. Najopasnejšega zločinca so orožniki te dni ustrelili, ko je pri nekem kmetu v Bosni prenočeval.

Ropar ustrelil roparja. Okrajni glavar Pečič v Podgorici je dobil pismo od znanega roparja Andjeljica, na čigar glavo je razpisana nagrada 30.000 Din. v katerem sporoča, da je ustrelil svojega tovariša Rastoderja, ki je bil v vojaški obrazpisana nagrada 50.000 Din. — Okrajni glavar se je podal na označeno mesto in je res našel mrtvega Rastoderja, ki je bil v vojaški obleki, ni pa imel nobenega orožja. Rastoder je ubil nekega orožnika in kmeta Uroša Ostojića, nato pa pobegnil. Okrajni glavar je po celem okraju razglasil, naj se dotični, ki je pisal pismo, izroči oblastem, ker mu bo to olajševalno pri sodbi.

Z nožem v trebuh. Kmetica Angela Kovač iz Sv. Mihajla pri Vel. Bečkereku je prišla z dela domov in našla svojega moža še vedno spečega v postelji. Angela je brez besede pograbila dolg kuhinjski nož in ga porinila možu v trebuh, ki se ni več prebudil. Žena je odšla sama na policijo in pripovedovala strašne stvari o svojem možu, kako jo je pretepal, za noge obešal ter tepel itd. Sosedje so njene izjave potrdili. Policija je ženo izročila državnemu pravdnistvu.

Srajca pique	90—, 68—, 58—
Srajca cefir	120—, 100—, 80—
Hlače gradl	60—, 50—, 45—

Kravate, ovratnike, naramnice, nogavice in žepni robel. Prodaja se samo izbrano dobro blago po zelo nizki ceni.

Veletrgovina
R. Stermecki
Celje

Celje leži centralno, dohod vlakov zelo ugoden.

Poravnajte naročnino!

Novice in razno.

Načrt uredbe o ribolovu. V poljedelskem ministrstvu je izdelan že za časa ministrovanja tov. Pucelja načrt uredbe o ribolovu. Načrt predvideva izenačenje ribarskih zakonov za vso državo. Naslanja se v glavnem na sedaj veljavni avstrijski zakon. Načrt je bil razposlan vsem ribarskim društvom in gospodarskim organizacijam, da izjavijo o njem svoje mnenje.

Županstvo občine Stari trg ob Kolpi izreka javno zahvalo gosp. inž. Klodiču, da je s svojim načrtom bistveno pripomogel, da bo dobila Slovenija zvezo z morjem.

Gospodarska enakopravnost pokrajin v državi. Iz zaključnih računov finančnega ministrstva je razvidno, da ni v letu 1925 dala Srbija v državno blagajno niti 26% od vseh državnih dohodkov, dobila pa je nad 60% vseh državnih dohodkov.

Število ministrstev bodo zmanjšali. Vsaj obljubujejo tako. Imeli bomo pozneje baje samo 12 ministrstev in ministrskega predsednika, tako da bo vseh skupaj 13 (nesrečna številka). To, kar sedanja vlada obljublja, se pa še ne bo tako kmalu zgodilo.

Eksplozija v kamniški smodnišnici. Iz neznanega vzroka se je pretekli torek vnel smodnik v poslopju, kjer sta nameščena dva stroja za drobljenje. Eksplozija je napravila precejšno škodo. Človeških žrtv ni bilo.

Velike Lašče. Vse tovariše vabimo na veliko kmečko veselico, katero prirede krajevne organizacije Slovenske kmetijske stranke za občine: Sv. Gregor, Lužarje, Rob. Turjak in Velike Lašče dne 26. decembra (na Štefanji dan) v Velikih Laščah (Sokolski dom). Začetek po litanih (ob 2. uri popoldne). Na sporedu je pozdravni govor, srečolov, petje, amerikanska ženitev in drugo. Vojaška godba Dravske divizijske oblasti.

Koliko zasluži država pri vsakem žrebanju razredne loterije? Vseh srečk državne loterije je 250.000 (dvakrat po 125.000, ker je vsaka številka dvojna). Vsaka cela srečka stane 500 Din za vseh pet razredov igre. Če proda država vseh 250.000 srečk, prejme 125.000 dinarjev. Po igralnem načrtu pa znaša vsota vseh dobitkov 82.000.000 dinarjev, torej ostane državi še vedno 43.000.000 Din, od katerih pa

Opazovanje.

Začnimo tudi mi z opazovanjem. Spomladi sejejo vrtnarji na zrahljano zemljo razna semena. Oni sejejo salatno seme, dalje zeljno, kolerabno, karfižno seme. Seme v nekaj dneh skali in počasi pririje nad zemljo nova rastlina. Prvo salatno rastlino imenujemo salatoberivko, ki je prva spomladanska zelenjava.

Ko pa zgoraj našete prve rastline nekoliko dorastejo, jih presajamo na drugo zemljo. Presajati sadike na drugo zemljo se pravi po starem »flancati« (od nemškega »pflanzen« = saditi) in sadike imenujejo stari ljudje še dandanes »flance« (od nemškega »Pflanze« = rastlina, sadika).

Presajena rastlina najprej usahne in ovne. Čez nekaj časa pa požeje novo listje, ki je mnogo bujnejše in krepkejšo kakor so listi onih rastlin, ki so ostale na svojem prvem mestu. Iz presajenih rastlin se razvijejo močne salatne (zeljnate itd.) glave, ki jih na nepresajenih rastlinah ne vidimo.

Opisani prirodni pojav je vsakomur znan, kdor ima količkaj opravka z zemljo in z rastlinami.

Malokdo pa se je vprašal: Od kod pa vemo, da zrastejo iz presajenih rastlin krepke glave, iz nepresajenih rastlin pa ne? Poskusite odgovoriti na to vprašanje!

Ta ali ona gospodinja bo rekla: Meni so ranjka mati pokazali in jaz tudi tako delam. Drugi bo rekel: Jaz sem to bral v neki knjigi, pa sem poskusil. Poskušnja je pokazala, da je stvar res taka.

Taki odgovori so res točni, niso pa še zadostni. Mi gremo še dalje in vprašamo: Kdo pa je materi povedal to skrivnost? Kdo jo je razlagal tistemu, ki je napisal o takih stvareh knjigo? Eden je vendar moral začeti, ker z nebes pač nikomur ni ta reč padla na tla.

Točne razlage in točnega vprašanja na to vprašanje ne vemo. Prav lahko pa si mislimo, da so morebiti enkrat zašli kakšni otroci na vrt in so salatne rastline poruvali in jih po svoji otročji navadi pustili ležati. Ko pa so prišli na vrt mati in videli otroško razdejavanje, so se ustrašili, potem pa so posadili izruvane rastline na drugem kraju. In glej: presajene rastline so se razvijale desetkrat lepše in krepkejšo kakor one, ki niso bile presajene! To so mati videli, so si to zapomnili in so to poskusili nalašč še naslednje leto. In ko se je stvar obnesla še naslednje leto in še naprej, so to povedali tudi svojim sosedom in tako se je širilo to iz opazovanja izvirajoče spoznavanje tako dolgo od roda do roda, dokler ni nekdo tega tudi zapisal.

Drug primer! Iz opazovanja vemo, da so otroci podobni očetu ali materi. Iz opazovanja vemo, da zraste iz belega fižola zopet bel fižol. Iz krompirja, ki ima obliko »kifeljca«, zraste zopet krompir enake oblike. To opazujemo lahko leto za letom. Lastnost, da zraste iz enakega enako, ali vsaj zelo podobno, imenujemo dedičnost — mi pravimo, da se lastnosti podedujejo.

Če pa enkrat to vemo, je treba iti korak dalje in to iz opazovanja izvirajoče opazovanje izkoristiti. Odrtaj fižolov strok, ki ima pet lepkih, krepkih zrn in posadi to zrnje! Drugo leto se boš prepričal, da bo imela velika večina strokov tudi po pet zrn; in ne samo dva ali tri! To je dedičnost.

Pametni kmetje dandanes vedo, da je najboljšo zrnje za seme ravno dobro dovolj in zato žito za seme odbirajo, da je pridelek večji. Iz slabega zrnja ne more zrasti krepka rastlina! Ravno tako je pri živalih. Za pleme se mora odbrati le najboljšo.

Vse take in podobne življenjske izkušnje smo dosegli z opazovanjem narave. Svoja opazovanja smo povedali drugim, tretji pa so jih zapisali.

Vse, kar beremo danes v učnih knjigah, ni prav nič drugega kakor pripovedovanje o tem, kaj je kdo opazoval. Zdravniki opazujejo boleznin in opazujejo učinke zdravil. Kar so opazili, to zapišejo, da si to zapomnijo tudi drugi. Kmetijski strokovnjaki si svojih naukov ne izmišljujejo, ampak zapišejo v knjige le to, kar so opazovali in o čemur so se s poskusi prepričali, da je to res, kar so opazovali.

Zato pa pravimo otrokom, naj imajo odprte oči in odprta ušesa in odprto glavo. Otroci in tudi odrasli ljudje morajo gledati, oni morajo opazovati, kaj se godi okrog njih. Kmečki fant in dekle morata opazovati, kako delajo drugi in če vidijo uspeh, morajo tudi sami poskušati, kar so videli. In če se kaj tudi njim obnese, naj povedo to tudi drugim.

Opazovanja in preizkušnja — to je podlaga in izvor vse današnje moderne znanosti in kar je v naravoslovskih knjigah napisano, ni nič drugega kakor zbirka opazovanj in izkušenj. Na opazovanju narave in prirodnih dogodkov temelji vsa naša »učenosť«.

Volnene nogavice, žepne robce, žemperje, ovratnike, kravate in namrnice najfinejše kvalitete po solidnih cenah za božična darila pri Frane Pavlin-u, Ljubljana, Gradšče štev. 3.

Rezultat ameriške prohibicije. — Ameriške prohibicijske oblasti objavljajo, da je bilo minulo leto aretiranih 70.555 oseb radi kršitve alkoholne prepovedi. Oblasti so konfiscirale 2.8 milijona alkoholnih pijač v vrednosti 28 milijonov dolarjev (nad 2 milijardi dinarjev).

Potopljena ladja. Grški parobrod za petrolej »Kyrikos« se je te dni potopil za časa hudega viharja na morju. Del pesadke so rešile na pomoč došle ladje.

Velikanski gozdni požari v Kaliforniji. V velikanskih kalifornijskih pragozdih je nastal pred nekaj dnevi ogromen požar, ki je uničil nad 6000 ha starega zaraščenega gozda. Pri gašenju je sodelovalo preko pet tisoč ljudi, vendar še niso mogli popolnoma omejiti ogenj. Škoda se že do sedaj ceni nad deset milijonov dolarjev.

Zborovanje gorenjskega pasemskega okrožja, ki je bilo sklicano za dan 8. nov. t. l., pa potem radi nepredvidene zapreke odpovedano, se sedaj nepreklicno vrši dne 19. t. m. ob 9. dopoldne v dvorani Ljudskega doma v Kranju s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnikov; 2. poročilo tajništva; 3. sprememba pravilnika; 4. volitve; 5. referat g. srez. km. ref. Sustića; Rejska središča in 6. slučajnosti. Vsem živinorejcem priporočamo, da se tega zelo važnega zborovanja gorenjskih živinorejskih organizacij v čim največjem številu udeleže, posebno živinorejci v okolici Kranja naj ne zamudijo prilike, ki se jim nudi, da se pouče o važnem delovanju živinorejskih zadrug in okraj. živ. odborov, ki so združeni v enotni organizaciji G. P. O. — Tajništvo G. P. O.

Živinski sejem v Ljubljani dne 7. decembra 1927. Prignanih je bilo: 232 konj (prodanih 40), 4 (3) žrebeta, 94 (44) volov, 86 (42) krav, 21 (14) telet ter 141 (120) prašičkov za rejo. Dogon je bil z ozirom na slabo vreme znaten. Cene so bile: voli 8.25 (vendar jih ni bilo dosti na sejmu), II. 8, III. 7, krave debele 5—6, klobarice 3 do 4, teleta 10—12 Din za kg žive teže; konji in prašički za rejo po kakovosti.

Priglasitev žrebcev k licencovanju. Na podstavi zakonitih predpisov o licencovanju žrebcev razglašajo veliko županstvo mariborske oblasti, da morajo lastniki žrebcev, ki nameravajo v prihodnji plemenitni dobi spuščati svoje žrebce za plemenitve tujih kobil, priglasiti te žrebce najpozneje do 31. decembra 1927 pri onem srezkem poglavarju (mestnemu magistratu) v čigar okolišju se nahaja. Pri priglasitvi, ki se vrši pisмено ali ustmeno, se mora obenem naznaniti: 1. Ime in bivališče lastnika; 2. pasma in rod, starost in barva, kakor tudi kraj, v katerem stoji žrebec. Opozorjam, da se za žrebce toplokrvnih pasem pod štirimi leti in za mrzlokrvne pod tremi leti splošno ne daje dopustilo za spuščanje. Svoječasno bodem razglasil kje in kdaj bo pregledovala komisija priglašene žrebce in dajala dopustila (licenco). — Veliki župan.

Veliki pogromi proti židom v Rumuniji. V rumunskem mestu Velikem Varadinu so vprizorili študentje in druga mladina velikanske pogrome proti židom. Ustavili so vlade, razbijali trgovine in požgali židovske cerkve. Studentje so pletili po židovskih trgovinah in stanovanjih ter pretepli vsakega žida na čudne načine. Vojaštvo in orožništvo je po večdnevem divjanju vzpostavilo mir in red.

Ogromen požar v Rumuniji. V mestu Oravici v rumunskem Banatu je pretekli teden nastal požar in se z bliskovito naglico razširil po vsem mestu. Med drugimi je pogorela tudi židovska cerkev. Pri požaru so se štiri osebe smrtno ponesrečile, a 360 je bilo težje ranjenih.

Grčiji dovoljeno posojilo. Svet Društva narodov je dovolil Grčiji posojilo v znesku šest in pol milijona funtov šterlingov v svrhu utrditve grške valute.

Povodnji v Italiji. V Napoliju je divjal silen naliv. Ker se je zemlja na nekaterih krajih udala, se je porušilo več hiš. Mnogo ljudi je ranjenih. Zrušil se je tudi stolp neke tvornice. V pokrajini Brescia so reke prestopile bregove ter napravile veliko škodo. Ker se je reka Pad dvignila preko nasipov, je nastala med prebivalstvom panika.

Silen mraz v Ameriki. V Zedinjenih državah je nastopil strahovit mraz. Posebno so težko prizadete pokrajine na severu in severozapadu. Dosedaj je zmrznilo več kot 100 oseb.

V dobi razoroževanja. Angleški admiralni štab je odločil, da bo prihodnje leto prodal 36 vojnih ladij za staro železo, ker niso več moderne, čeprav so še v popolnoma dobrem stanju. Mesto njih bodo pa zgradili enako število najmodernejših bojnih edinic.

Težke posledice ognja. V nekem skladišču sladkorja v Kalkuti je izbruhnil te dni ogromen požar, ki se je razširil na bližnjo barako, v kateri je spalo 18 ljudi. Vse ponesrečence so izvlekli izpod ruševin popolnoma zgljlenele.

276 mil. dolarjev za zaščitna dela ob Missisipiju. Ameriški prezident Coolidge je predložil kongresu načrt velikopoteznih zgradb v svrhu preprečenja poplav ob Missisipiju. Stroški so preračunjeni na 276 milijonov dolarjev.

Zadnje besede angleškega kralja Henrika VIII. Kakor znano, je bil angleški kralj Henrik VIII. (1509 do 1547) silovit tiran in okruten človek. Vsa grozodejstva, ki so mu vznemirjala vest, je pa izdatno zalival z vinom. Celo na smrtno posteljo je poklical vina, pil in pil in s pojemajočim glasom rekel okoli stoječim: »Tako, gospodje, zdaj naj pa vse vrag vzame: mojo krono, moje življenje in mojo dušo.«

LJUBLJANSKA KREDITNA BANKA

CENTRALA: LJUBLJANA, DUNAJSKA Č.

PODRUŽNICE IN AGENCIJE:

Dolniška glavica:
Din 50,000.000.—
Rezervni zakladi ca:
Din 10,000.000.—

Brežice
Celje
Črnomelj

Gorica
Kranj
Logatec

Maribor
Metkovič
Novi Sad

Novomesto
Prevalje
Ptuj

Rakek
Sarajevo
Slovenjgradec

Split
Trst

Brzojavni naslov:
Banka Ljubljana
Telefon štev. 2861,
2413, 2502, 2503.

Se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.

PROMETNA BANKA D.D. V LJUBLJANI

Telefon št. 2149, 2968

Prešernova ulica 4

Pošt. ček. rač. 13.853

(žiro-račun pri Narodni banki)

sprejema hranilne vloge in izdaja trg. kredite pod najugodnejšimi pogoji; eskompt in inkaso menic ter trg. casij. -- Nakup vsakovrstnih predvojnih papirjev, prodaja valut in deviz po najugodnejših tečajih.

Izšla je

Blasnikova

VELIKA PRATIKA

za prestopno leto 1928,

ki ima 896 dal.

>VELIKA PRATIKA< je najstarejši slovenski kmetijski koledar, koji je bil že od naših pradedov najbolj vpoštovan in je še danes najbolj obrajtan.

Letošnja obširna izdaja se odlikuje po bogati vsebini in slikah.

>VELIKA PRATIKA< je najboljši in najcenejši družinski koledar.

Dobi se v vseh trgovinah po Sloveniji in stane 5 Din. Kjer bi je ne bilo dobiti, naj se naroči po dopisnici pri

J. Blasnika naslednikov
tiskarna in litografski zavod
Ljubljana, Breg 12

Najboljši in najirpešnejši
ŠIVALNI STROJI so:
„GRITZNER“
in „ADLER“
za dom, obrt in industrijo,
v raznih opremah. - Istotam švicarski
pletilni stroji „DUBIED“.
Pisalni stroji „URANIA“.

Ugodni
plačilni pogoji.
Večletna garancija.

Tovarniška zaloga:

JOSIP PETELINC, LJUBLJANA

blizu Prešernovega spomenika ob vodi.

Kmetje!

Kmetice!

Kadar kupujete v mestu svoje potrebščine, podpirajte v prvi vrsti trgovce, ki v našem listu nudijo svoje blago.

Svoji k svojim!

DENAR

če prihranite, ako kupite dobre blage za obroke in porile; to pa le zato, ker

najdete

v obliki znan, nad vsi ostalejši trgovci

R. Miklauc

»Pri škofu«, Ljubljana

zelo velike stroškovne odbrane znižno prvo vrstnega kampana za meške oblike, fine svitlono, volnene in portine blage za ženske oblike, kakor tudi vse druge vrste blage. - Postrožba zanesljivo poštoma. - Naročila po pošti se takoj izvršijo.

Priporočljivi najlepši nakup

pri

„ČEŠNIKU“
LJUBLJANA
Lingarjeva ulica.

Posteljne odeje, lastni izdelek, od Din 160.— naprej. — Posteljne garniture od Din 300.— naprej. Preproge, zavese, porhetasterjuhe 200, 220, 250 cm dolge. — Ogrinjalke kocke, pletil. — Velur, pliš, žamet za mantelne. — Ogrski koci, dolgoglaki. — Konjski koci, plahte. — Perje kg od Din 45.— naprej.

Poravnajte naročilno!

IVAN JAX IN SIN
LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA 2.

Šivalni stroji

Izborna konstrukcija in elegantna izvedba in lasne lovarne. 15-letna garancija. Vezenje se poučuje pri nakupu brezplačno.

Pisalni stroji „ADLER“

Kolesa iz prvih lovar: „DÜRKOPP“, „KAYSER“, „STYRIA“, „WAF-FENRAD“, (Orožno kolo). -- Pletilni stroji vedno v zalogi. Posamezni deli koles in šivalnih strojev. -- Daje se tudi na obroki! Cenike franco in zaslonj!

Banaško in domačo pšenično moko za praznike, koruzo novo in umetno sušeno, koruzno krmilno moko ter drobne in debele pšenične otrobe nudi po najnižjih cenah

„EKONOM“, osrednja gospodarska zadruga

v Ljubljani, Kolodvorska ulica števil. 7.

KMETSKI HRANILNI IN POSOJILNI DOM

Račun poštno hranilnice št. 14257

reg. sadr. s neomej. zav.

Brzjavke „Kmetki dom“, Telefon št. 2547

v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica št. 1, pritličje

Daje:

Posojila na vknjižbo, proti poročtvu ter zastavi premičnin in vrednostnih papirjev ter dovoljuje kredite v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.

Obrestuje

vloge na knjižice **6%** brez odpovedi čistih

Večje stalne vloge in vloge v tekočem računu po dogovoru.

Preiskrbuje: Kavcije, inkase, srečke in vrednostne papirje ter čeke in nakaznice (nakazila) na druga mesta.

Uradne ure:

Vsak delavnik od 8.—12.1/2 in od 3.—4.1/2

Podružnica v KAMNIKU na Glavnem trgu.